

**Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Aanleg Haven met losfaciliteit
General Electric Plastics Europe B.V.
Bergen op Zoom**

29 mei 1996

770-25

commissie voor de milieueffectrapportage

College Burgemeester en Wethouders
gemeente Bergen op Zoom
Postbus 35
4600 AA BERGEN OP ZOOM

uw kenmerk
DvdG

uw brief
d.d. 1 april 1996

ons kenmerk
U359-96/Bo/mp/770-26

onderwerp
Advies voor richtlijnen Aanleg Haven met
losfaciliteit General Electric Plastics
Europe B.V.

doorkiesnr.
(030) 234 76 35

Utrecht,
29 mei 1996

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de aanleg van een haven met losfaciliteit door General Electric Plastics Europe B.V.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

ir. M.M.U. van Dis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Aanleg Haven met losfaciliteit
General Electric Plastics Europe B.V.

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Aanleg Haven met losfaciliteit General Electric Plastics Europe B.V.
Bergen op Zoom

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over de aanleg van een haven met losfaciliteit door GE Plastics Europe B.V. te Bergen op Zoom, uitgebracht aan het College van Burgemeester en Wethouders gemeente Bergen op Zoom door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Aanleg Haven met losfaciliteit General Electric Plastics B.V.
Bergen op Zoom

de secretaris

drs. R.J. Bonte

de voorzitter

ir. M.M.U. van Dis

Utrecht, 29 mei 1996

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel, beleid en besluiten	4
2.1 Probleemstelling	4
2.2 Doel	4
2.3 Lokatiekeuze	4
2.4 Besluitvorming	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Alternatieven	6
3.3 Ontwerpalternatieven	6
3.4 Inrichtingsalternatieven	7
3.5 Beheersalternatieven	8
3.6 Meest milieuvriendelijk alternatief	8
3.7 Nulalternatief	9
4. Bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu	9
5. Gevolgen voor het milieu	11
6. Vergelijking van alternatieven	12
7. Leemten in kennis	13
8. Evaluatieprogramma	13
9. Vorm en presentatie	14
10. Samenvatting van het MER	14

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 april 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in het 'Consumentenjournaal' d.d. 3 april 1996
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

General Electric Plastics B.V. (verder te noemen GE Plastics) heeft het voornemen om haar huidige activiteiten op het industrieterrein Theodorushaven te Bergen op Zoom uit te breiden met een haven geschikt voor binnenvaartschepen met een tonnage van 1500 á 2000 ton.

Motivering lokatiekeuze

De lokatiekeuze van een dergelijke haven is geen m.e.r.-plichtige activiteit en derhalve behoeven alternatieven daarvoor in het MER niet volledig te worden uitgewerkt. De overwegingen die hebben geleid tot de keuze voor de in de startnotitie beschreven lokatie dienen aan te worden gegeven. De Commissie acht dit onderwerp van belang omdat de voorgestelde lokatie grenst aan het staatsnatuurmonument Zoommeer-Eendracht (Prinsesseplaat). Daarbij moet worden beschreven in hoeverre mogelijke andere alternatieve locaties elders (bijvoorbeeld in de binnenhaven en bij Noordland) zijn overwogen en op grond van welke criteria en afwegingen deze zijn afgevallen. Daarbij dient met name aan de orde te komen in hoeverre milieu-effecten daarbij een rol hebben gespeeld.

Veiligheidsrisico's en risico's op verspreiding van verontreiniging

De voornaamste gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit betreffen de veiligheidsrisico's tijdens de invaart- en afmeeroperatie en het risico dat door menselijke en materiaalfouten bij de overslag verspreiding van verontreinigende stoffen naar de omgeving optreedt. De Commissie acht deze risico's het voornaamste milieu-aspect bij het ontwerp, de inrichting en het beheer van de haven en adviseert dan ook de alternatievenontwikkeling met name daarop te richten.

Ontwerpalternatieven

Het schetsontwerp van de insteekhaven is gebaseerd op achterwaarts invaren in geladen situatie nadat de afstopmanoeuvre in het toegangskanaal is uitgevoerd. De aard van de aan te voeren stoffen in ogenschouw nemend, is de Commissie van mening dat dit een nautisch risicovolle operatie is. De Commissie adviseert daarom met het oog op de nautische veiligheid een alternatief uit te werken dat een directe invaart tot aan de loswal mogelijk maakt ofwel een alternatief waarbij de invaart en draai-manoeuvre in de haven zelf gebeurt en niet in het toegangskanaal naar de sluis.

Inrichtingsalternatieven

Bij de beschrijving van de inrichtingsalternatieven zijn de belangrijkste onderwerpen:

- mogelijke emissies bij calamiteiten en voorzieningen om de verspreiding van verontreinigingen naar oppervlaktewater, grondwater, waterbodem en lucht te voorkomen (bijvoorbeeld een lekbak bij het losplatform en installaties om emissies naar de lucht te voorkomen);
- voorzieningen om te voorkomen dat deelnemers aan de recreatievaart de haven misbruiken als goedkope overnachtings- of vluchthaven (het met oog op de veiligheid scheiden van beroeps- en recreatievaart).

1. INLEIDING

General Electric Plastics B.V. (verder te noemen GE Plastics) heeft het voornemen om haar huidige activiteiten op het industrieterrein Theodorushaven te Bergen op Zoom uit te breiden met een haven geschikt voor binnenvaartschepen met een tonnage van 1500 á 2000 ton. De haven zal worden voorzien van een losfaciliteit ten behoeve van de overslag van vloeibare grondstoffen. De haven zal worden gesitueerd ter plaatse van de Theodorushaven buiten de Burgemeester Peterssluis in een gebied direct grenzend aan de strekdam en dijk.

Op grond van het Besluit milieu-effectrapportage (m.e.r.) categorie 4, dient voor deze activiteit een milieu-effectrapport (MER) te worden opgesteld en de procedure van de m.e.r. te worden doorlopen. De eerste stap daarin is de kennisgeving van een door de initiatiefnemer opgestelde startnotitie door het bevoegd gezag, het college van burgemeesters en wethouders van Bergen op Zoom. Deze kennisgeving vond plaats op 3 april 1996 in het regionale blad 'Consumenten-journaal'.

Van 4 april 1996 tot 2 mei 1996 heeft deze startnotitie, met een globale beschrijving van de alternatieven en de te verwachten milieugevolgen, ter inzage gelegen (bijlage 2). Per brief van 1 april (bijlage 1) verzochten burgemeester en wethouders van de Gemeente Bergen op Zoom de Commissie voor de m.e.r. te adviseren voor de richtlijnen inzake de inhoud van het MER.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen. Bijlage 4 geeft een overzicht van deze reacties.

2.4

Besluitvorming

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Het besluit waarvoor het MER is opgesteld en de overheidsinstantie die dit besluit zal nemen moeten worden vermeld. (Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.)

Tot slot moeten de besluiten die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren zijn aangegeven.

Overheidsbesluiten, zoals vastgelegd in beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, die randvoorwaarden stellen of beperkingen opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen activiteit moeten kort worden behandeld. Tevens moet aangegeven worden welke beoordelingscriteria, grens- en streefwaarden aan het vigerende milieubeleid kunnen worden ontleend.

Met name dient te worden aangegeven welke plannen met ruimtelijke en milieuconsequenties van de diverse overheden en particulieren van belang zijn. In ieder geval dient het betreffende bestemmingsplan van de gemeente Bergen op Zoom besproken te worden, almede de bestemmingen van de direct aangrenzende gebieden, alsmede de daarin te voorziene wijzigingen. Indien daaruit randvoorwaarden voor de voorgenomen activiteit voortvloeien dienen deze aan te worden gegeven¹. De Commissie doelt hierbij met name op het aangrenzende staatsnatuurmonument "Zoommeer-Eendracht" (Prinsesseplaat).

¹ Zie ook bijlage 4, inspraakreactie nr. 5.

Minder risico zou er kunnen zijn in een ontwerp en situering van de haven waarbij deze voorwaarts kan worden ingevaren, waarna zo snel mogelijk kan worden afgemeerd. Het achterwaarts varen bij het verlaten van de haven gebeurt dan in lege toestand. Consequentie voor het ontwerp is dat de ingang verbreed zal moeten worden om de voorwaartse invaart mogelijk te maken.

De Commissie adviseert daarom met het oog op de nautische veiligheid een alternatief uit te werken dat een directe invaart tot aan de loswal mogelijk maakt ofwel een alternatief waarbij de invaart en draai-manoeuvre in de haven zelf gebeurt en niet in het toegangskanaal naar de sluis²].

3.4 Inrichtingsalternatieven

Bij de beschrijvingen van de inrichtingsalternatieven dient aandacht te worden gegeven aan:

- het gedetailleerde ontwerp;
- mogelijke emissies bij calamiteiten en voorzieningen om de verspreiding van verontreinigingen naar oppervlaktewater, grondwater, waterbodem en lucht te voorkomen (bijvoorbeeld een lekbak bij het losplatform en installaties om emissies naar de lucht te voorkomen);
- de afmeervoorzieningen, die een veilige en stabiele ligging moeten garanderen;
- voorzieningen voor de bereikbaarheid van de bolders en de dukdalven naast het losplatform;
- voorzieningen om te voorkomen dat deelnemers aan de recreatievaart de haven misbruiken als goedkope overnachtings- of vluchthaven (het met oog op de veiligheid scheiden van beroeps- en recreatievaart);
- de hoeveelheden te verwijderen grond- en /of bodemslib, alsmede de samenstelling (inclusief de gehalten aan verontreinigingen) en de wijze van verwijdering en de bestemming daarvan;
- indien bodemmateriaal verontreinigd is, voorzieningen om te voorkomen dat dit wordt opgewoeld door scheepvaartbewegingen;
- samenstelling, eigenschappen en duurzaamheid van toegepaste materialen (bijvoorbeeld het gebruik van voor hergebruik geschikte materialen);
- vereiste faciliteiten zoals nutsvoorzieningen.

2 Zie ook bijlage 4, inspraakreacties nrs. 3 en 4.

van verontreiniging te voorkomen (het beperken van de milieugevolgen van ongevallen);

- optimale voorzieningen om met het oog op de veiligheid beroeps- en recreatievaart zoveel mogelijk te scheiden;
- het zoveel mogelijk toepassen van duurzame materialen bij de bouw.

3.7 Nulalternatief

Aangegeven moet worden of een situatie, waarbij de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven niet plaatsvindt, in relatie tot het doel van het voorneemen een reëel alternatief (nulalternatief) is. In dat geval moet het nulalternatief als een volwaardig alternatief worden beschreven. Is dit niet het geval dan moet dit beargumenteerd worden aangegeven en kan worden volstaan met het beschrijven van de huidige situatie en autonome ontwikkeling^{3]} als referentiekaarder.

4. **BESTAANDE TOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING VAN HET MILIEU**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de autonome ontwikkeling hiervan moeten worden beschreven als referentie voor de beoordeling van de te verwachten milieu-effecten (referentiesituatie). Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele effecten van voltooide en in uitvoering zijnde ingrepen en ingrepen als gevolg van reeds vastgelegd beleid worden voorzien.

Het studiegebied omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieu-aspect (lucht, bodem, water, et cetera) kan de omvang van het studiegebied verschillen. De begrenzing van de studiegebieden moet worden gemotiveerd en op kaart worden aangegeven.

In het hiernavolgende geeft de Commissie punten aan die zij bij de beschrijving van de bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu specifiek van belang acht.

3 Zie hoofdstuk 4 van dit advies.

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet aangegeven worden of de effecten tijdelijk of permanent zijn, ophefbaar of onomkeerbaar, of ze zich afspelen op korte of op lange termijn, in hoeverre er cumulatie (versterken of uitdoven van effecten) kan optreden en of er sprake is van positieve effecten. Bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd. Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld.

De voornaamste gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit betreffen de veiligheidsrisico's tijdens de invaart- en afmeeroperatie en het risico dat door menselijke en materiaal fouten bij de overslag verspreiding van verontreinigende stoffen naar de omgeving optreedt. In het hiernavolgende geeft de Commissie punten aan die zij bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu specifiek van belang acht.

Veiligheid

- een beschrijving van de voorstelbare ongevallen en de effecten op het milieu en de veiligheid in de omgeving, hierbij dient expliciet te worden aangegeven welke consequenties in- en uitvarende schepen hebben op de veiligheid in het kanaal bij de havenmond, voor de ingang van de sluis, en ter plaatse van de losfaciliteit; in verband met de aangevoerde stoffen gaat het hierbij onder meer om explosiegevaar;
- de wijzigingen van de 10^{-6} en 10^{-8} individueel risico-contour van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- kwantificering van de groepsrisico's en toetsing van deze risico's aan de normering.

Water, bodem en lucht

- te verwachten verontreiniging van oppervlaktewater, grondwater, waterbodem, bodem en lucht tijdens de gebruiksfase, waarbij het met name gaat om de effecten van eventuele calamiteiten⁵;
- effecten op grondwaterstromingen en kwel, met name in het aangrenzende natuurgebied;
- verspreiding van verontreinigingen als gevolg van eventuele bagger- en bergingswerkzaamheden en de gevolgen daarvan voor de kwaliteit van bodem, grond- en oppervlaktewater en waterbodem;
- verspreiding van verontreinigd bodemslib als gevolg van de opwoeling door scheepvaartbewegingen;
- veranderingen in de hydrologische situatie in zowel de binnen- als buitendijkse gebieden (ondermeer veranderingen in de binnendijkse kwel);

5 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie nr. 4.

7. LEEMTEN IN KENNIS

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd.

Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming een evaluatieprogramma opstellen om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het op te stellen evaluatieprogramma.

BIJLAGEN

**bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Aanleg Haven met losfaciliteit
General Electric Plastics Europe B.V.
Bergen op Zoom**

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 april 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gemeente Bergen op Zoom
Dienst Stadsontwikkeling- en beheer

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
Jacob Obrechtlaan 4

Telefoon : (0164) 27 70 00
Telefax : (0164) 24 53 56

Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	3 APR. 1996
nummer :	564-96
dossier :	770-1743 10x
kopie naar :	1/1 Sel Pvd/Bib

Uw kenmerk: ---

Uw brief d.d.: ---

Onderwerp:

Startnotitie MER t.b.v.
aanleg haven met losfaciliteit

Ons kenmerk:

DvdG

Nr.:

33.138

Doorkiesnummer:

277522

Bijlagen:

-11-

Datum:

1 APR. 1996

2 APR. 1996

Geachte mevrouw, meneer,

Op 15 maart 1996 hebben wij van General Electric Plastics Europe B.V. te Bergen op Zoom een startnotitie MER ontvangen ten behoeve van de aanleg van een haven met losfaciliteit.

Op 3 april 1996 vindt de openbare kennisgeving als bedoeld in artikel 7.12, lid 4, van de Wet milieubeheer. De startnotitie ligt vervolgens met ingang van 4 april 1996 gedurende 4 weken ter inzage. Een kopie van deze kennisgeving treft u hierbij aan.

Op grond van artikel 7.12, lid 1, stellen wij u hierbij in de gelegenheid om advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport. De startnotitie treft u hierbij in tienvoud aan.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

, burgemeester
, secretaris

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: General Electric Plastics Europe BV

Bevoegd gezag: Burgemeester en Wethouders gemeente Bergen op Zoom

Besluit: vrijstelling van het bestemmingsplan conform art. 19 Wet op de Ruimtelijk Ordening

Categorie Besluit m.e.r.: C.4

Activiteit: aanleg haven met losfaciliteit industrieterrein Bergen op Zoom

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 3 april 1996

richtlijnenadvies uitgebracht op: 29 mei 1996

Bijzonderheden: geen

Samenstelling van de werkgroep:

drs. G.J. Baaijens

ir. W.G. Dassen (mba)

ir. D.C. Verhage

ir. M.M.U. van Dis (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. R.J. Bonte